

afz. Postbus 2894, 1000 CW Amsterdam

De woordvoerders van de Tweede Kamer inzake de
informele JBZ-Raad van 20-22 september 2006

Landelijk Bureau
Jacques Veltmanstraat 463
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

datum 12 september 2006

betreft AO informele JBZ-Raad 20-22 september 2006

ons kenmerk O.2.2.739.sk

Geachte heer, mevrouw,

In verband met uw overleg op woensdag 13 september a.s inzake de informele JBZ-Raad van 20-22 september 2006 zenden wij u bijgaand het Memorandum van de European Council on Refugees and Exiles (ECRE) aan het Fins voorzitterschap. VluchtelingenWerk Nederland is als lid-organisatie aangesloten bij ECRE. Hieronder zullen wij kort ingaan op enkele punten die ECRE naar voren heeft gebracht. Wij hopen dat u deze met de regering wilt bespreken.

1. Een balans tussen de strijd tegen illegale migratie en toegang tot bescherming

De situatie van mensen die in gammele bootjes en met gevaar voor eigen leven naar de EU trekken staat volop in de belangstelling. In de media wordt weliswaar vaak van (boot)vluchtelingen gesproken, maar onduidelijk is hoeveel vluchtelingen zich onder de migranten bevinden. Een delegatie van het Europees Parlement, die een bezoek bracht aan de Canarische eilanden, rapporteerde dat volgens de Spaanse autoriteiten ongeveer 15% van de migranten uit oorlogsgebieden kwam en dat NGO's op de Canarische eilanden klaagden over een gebrek aan asieladvocaten (LIBE Committee Delegation, rapport van 5 september 2006). Een duidelijk beeld komt hieruit niet naar voren en te vrezen is dat vluchtelingen niet worden herkend.

In EU-verband wordt de nadruk vooral gelegd op grensbewaking. Echter, de negatieve impact van grensbewakingsmaatregelen op de toegang tot bescherming van vluchtelingen wordt in EU-verband nauwelijks besproken, laat staan dat concrete maatregelen worden genomen die hieraan tegemoet komen. Wij herinneren eraan dat de Europese Raad tijdens de top van Tampere in 1999 de noodzaak van een consequente controle aan de buitengrenzen om illegale immigratie een halt toe te roepen koppelde aan het bieden van garanties aan hen die bescherming zoeken in of toegang vragen

datum 12 september 2006
betreft AO informele JBZ-Raad 20-22 september
2006

tot de Europese Unie. Van deze garanties is maar weinig terechtgekomen. De Commissie geeft in haar voorstel voor een mechanisme voor 'Rapid border intervention teams' (Com (2006) 401, 19.7.2006) aan dat deze teams moeten worden onderscheiden van 'pooling experts in the field of asylum', waarover in 2006 voorstellen worden ingediend. Tijdens het Fins voorzitterschap zouden de waarborgen voor vluchtelingen weer hoog op de agenda moeten komen.

2. Evaluatie van de Dublin II-verordening: snelle aanpassing en herziening op termijn
De Dublin II-verordening noch haar voorgangers hebben geleid tot een bevredigende oplossing voor een verdeling van de verantwoordelijkheid van asielzoekers over de EU-landen. Voor vluchtelingen is de Dublin-II-verordening oneerlijk omdat deze ertoe leidt dat zij aan lidstaten kunnen worden overgedragen die de minste capaciteit hebben voor het beoordelen van asielverzoeken en opvang. Het principe van verantwoordelijkheid voor binnenkomst, betekent vooral dat staten aan de EU-buitengrenzen – juist de staten die klagen over een druk op hun buitengrenzen - verantwoordelijk zijn voor de behandeling van asielverzoeken.

De asiel- en opvangpraktijk in de lidstaten vertonen nog grote verschillen en veel tekortkomingen. De verwachting is dat dit ook na omzetting van de asielmaatregelen van de eerste fase nog het geval zal zijn. In een dergelijke situatie kunnen overdrachten onder de Dublin II-Verordening ertoe leiden dat vluchtelingen rechten worden onthouden, dat zij geen toegang tot asielprocedures hebben of te maken krijgen met onvolkomen asielsystemen. Het is van belang zo spoedig mogelijk regelingen te treffen (hetzij in de Dublin II-verordening hetzij in aanvullende regelingen), die garanderen dat overgedragen asielzoekers toegang krijgen tot een goede asielprocedure en adequate opvang. Gebreken in de Dublin II-verordening – bijvoorbeeld ten aanzien van scheiding van familieleden en overdrachten van alleenstaande minderjarigen – moeten worden gecorrigeerd. Asielzoekers moeten een overdracht in rechte kunnen aanvechten. Hiernaast is een algemene bezinning op het Dublin-systeem noodzakelijk. Het principe dat verantwoordelijkheid voor asielverzoeken gekoppeld wordt aan verantwoordelijkheid voor binnenkomst moet naar onze mening in de volgende fase van asielharmonisatie worden vervangen door een voor vluchtelingen en lidstaten eerlijker verdeelsysteem.

datum 12 september 2006
betreft AO informele JBZ-Raad 20-22 september
2006

3. Omzetting van de asielmaatregelen van de eerste fase: meer ambitie en meer toezicht

De Commissie toont zich in haar rapport over de implementatie van het Haags Programma (COM (2006) 333 teleurgesteld over de mate waarin asiel-en migratie-regels tijdig en adequaat zijn omgezet. Helaas is Nederland hierop geen uitzondering. De Richtlijn inzake langdurig ingezetenen (Richtlijn 2003/109/EG), die per 23 januari 2006 had moeten worden omgezet, is nog steeds niet omgezet. Niet-tijdige omzetting dreigt ook ten aanzien van Richtlijn 2004/83/EG inzake de erkenning van onderdanen van derde landen als vluchteling of als persoon die anderszins internationale bescherming behoeft, en de inhoud van de verleende bescherming, die per 10 oktober a.s. moet zijn omgezet. Tot op heden is nog geen noodzakelijk wetsvoorstel ingediend voor omzetting van deze Richtlijn in Nederlandse asielwetgeving. VluchtelingenWerk Nederland wijst erop dat de Richtlijn aanzienlijke consequenties kan hebben voor de Nederlandse asielpraktijk.

In het algemeen constateert ECRE – uit eigen onderzoek - dat bijvoorbeeld de omzetting van de Opvangrichtlijn door de lidstaten zeer onvolkomen was. ECRE noemt de regelingen in de lidstaten voor kwetsbare groepen, met name de geestelijke gezondheidszorg 'woefully inadequate'. Ook in de Nederlandse praktijk zijn opvang en gezondheidszorg voor kwetsbare groepen punt van zorg. De omzetting van de Opvangrichtlijn is op dit punt zeer summier geweest.

ECRE dringt erop aan dat de lidstaten haast maken met de omzetting van de asielmaatregelen en hierbij uitgaan van een adequaat niveau. Tevens moet de Europese Commissie voldoende worden toegerust om haar toezichthoudende taak uit te voeren. VluchtelingenWerk Nederland merkt daarbij op dat ook de regeling over het Europees Hof van Justitie aanpassing behoeft. Voor het tijdig en adequaat beantwoorden van interpretatievragen is het van belang dat het Hof ook prejudiciële vragen door lagere rechters kan beantwoorden. Op grond van art. 68 EG-Verdrag kunnen en moeten thans alleen nog de hoogste rechters interpretatievragen stellen over maatregelen inzake asiel, migratie en visa. Hierdoor kan de noodzakelijke harmonisatie vertraging oplopen. Wij hopen dan ook dat Nederland de voorstellen om art. 68 EG-Verdrag aan te passen (Com (2006) 346, 28.6.2006) – en zo de gewone regels van prejudiciële vragen van toepassing te laten zijn - ondersteunt.

4. Uitbreiding van de activiteiten voor uitgenodigde vluchtelingen

datum 12 september 2006
betreft AO informele JBZ-Raad 20-22 september
2006

VluchtelingenWerk Nederland constateert dat de uitvoering van de regionale beschermingsprogramma's vertraging heeft opgelopen. In het verslag over de uitvoering van het Haags Programma stelt de Commissie dat gewacht wordt tot 2006 in verband met het Aeneas-programma. VluchtelingenWerk Nederland hoopt dat de Europese Unie en haar lidstaten de eerder uitgesproken ambitie om langdurige vluchtelingensituaties aan te pakken ook in de praktijk zullen brengen via substantiële programma's ten behoeve van vluchtelingen. Onderdeel van het vinden van duurzame oplossingen en van de regionale beschermingsprogramma's vormen ook programma's voor uitgenodigde vluchtelingen. Het wordt naar onze mening tijd dat in dit opzicht weer meer ambitie getoond wordt, opdat de EU en haar lidstaten hun solidariteit tonen met vluchtelingen en landen van eerste ontvangst. Nederland dat hiervan terecht een belangrijk punt maakte tijdens het Haags Programma zou het Fins Voorzitterschap hierin moeten steunen.

Met vriendelijke groet,

Edwin Huizing
Algemeen directeur